

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

Mazā Pils iela 19, Rīga, LV - 1050, tālr. 67229272, e-pasts pasts@nkmp.gov.lv, www.nkmp.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. 2026/05-01/1251

Uz 17.08.2026. Nr. 17/08/2026-01

(Reģistrēts 17.08.2026. Nr. IEN-1742/2026)

Biedrība "Drosme darīt"

(Reģ. Nr. 40008343689

info@drosmedarit.lv

Informācijai:

Kultūras ministrijai

Augšdaugavas novada pašvaldības domei

(Reģ. Nr. 90009117568)

pasts@augšdaugavasnovads.lv

Valsts vides dienests

(Reģ. Nr. 90000017078)

Nosūtīšanai e-Adresē

*Par Nīcgales Lielā akmens un tā piekļuves drošības nepietiekamu izvērtējumu
vēja elektrostaciju parka "Nīcgale" IVN ziņojuma 1. redakcijā*

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (turpmāk – Pārvalde) ir izskatījusi biedrības "Drosme darīt" 2026. gada 17. augusta iesniegumu Nr. 17/08/2026-01, kurā izteikts viedoklis par vēja elektrostaciju parka (Turpmāk- VES) "Nīcgale" Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma (turpmāk – IVN) 1. redakcijas nepilnībām attiecībā uz drošu piekļuvi reģiona nozīmes arheoloģiskajam piemineklim Nīcgales Lielais akmens (valsts aizsardzības Nr. 685), kas ir arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas "Nīcgales meži" dabas piemineklis. Vienlaikus iesniegumā Pārvaldei pieprasīts atbildēt par drošas piekļuves kultūras piemineklim risinājumiem, pārvietot vai neizbūvēt atsevišķas VES u.c. prasības.

Paskaidrojam, ka Pārvalde VES parku attīstību skata tai noteiktās kompetences ietvaros no kultūras pieminekļu aizsardzības viedokļa, pamatojoties uz diviem nacionālajiem normatīvajiem aktiem – likumu "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" un Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumiem Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi", kā arī starptautiskajām konvencijām kultūras mantojuma jomā. Atbilstoši normatīvajam regulējumam **Pārvalde nepieļauj vēja elektrostaciju izvietojumu valsts aizsargājamās kultūras pieminekļos un to aizsardzības zonās**, kā arī papildus sniedz ieteikumu veikt kompleksu kultūrvēsturisko vērtību apzināšanu paredzēto darbību zonās, ievērojot likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 22. pantu.

Pārvaldē ir izskatīts SIA “Skepast & Puhkim” izstrādātais Ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) ziņojums “Vēja parka “Nīcgale” un tā saistītās infrastruktūras būvniecība Augšdaugavas novada Nīcgales un Kalupes pagastos” un 2026. gada 30. jūlijā sniegts viedoklis Nr. 2026/05-06/1023, kurā norādīts, *ka Pārvaldes ieskatā transportēšanas ceļa trases izveide plānojama ārpus Nīcgales Lielā akmens aizsardzības zonas, lai netiktu bojātas vai iznīcinātas kultūras pieminekļa saglabājamās vērtības*. Pārvalde uzskata, ka SIA “Skepast & Puhkim” IVN ziņojumā sniegtās rekomendācijas, kas vērstas uz kultūras mantojuma saglabāšanu, ir ievērojamas turpmākajā projekta attīstībā un realizācijā.

Pārvalde jau iepriekš ir vērsusi uzmanību, ka VES ir jauns telpiskās vides pārveidojuma elements. Laikā, kad tika izstrādāts normatīvais regulējums par aizsardzības zonām ap kultūras pieminekļiem, nepastāvēja tik augstu būvju apdraudējums.

Pārvalde ir iesaistīta VES parku izveides procesā kā viena no institūcijām, kas izsniedz ieteikumus VES parku IVN ziņojumu izstrādei savas kompetences ietvaros. Jau sākotnēji tiek norādīts, ka VES parku būvniecība nav pieļaujama kultūras pieminekļu teritorijās un aizsardzības zonās, maksimāli atvirzot plānoto VES būvniecību teritorijas no kultūras pieminekļu aizsardzības zonām. Pārvalde iesaka apzināt arī vietas ar kultūrvēsturisku nozīmi (parasti tās ir vietas, kuras pagasta iedzīvotājiem ir vai ir bijušas nozīmīgas, nostāstu vietas, arheoloģisko senlietu atradumu vietas, alejas, stādījumi, vecas kapsētas vai citas interesantas vietas ar savu vēsturi), kas atrodas konkrētajā VES parka izpētes teritorijā. Katrā IVN ziņojumā ir sadaļa par kultūrvēsturisko mantojumu, kuras izstrādei tiek piesaistīti eksperti. Līdz ar to ziņojuma kvalitāte ir atkarīga no piesaistītā eksperta kompetences. Pārvalde savas kompetences ietvaros sniedz viedokli par sagatavoto IVN ziņojumu.

Saskaņā ar tiesiskuma principu¹ un Valsts pārvaldes iekārtas likumā² noteikto, iestādes rīcībai jāatbilst tiesību normām un tā darbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros, un savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim. No minētā izriet, ka ikvienai iestādei ir sava normatīvajos aktos noteikta kompetence, kuras ietvaros tā darbojas, un savas pilnvaras iestāde ir tiesīga īstenot tikai savas kompetences sfērā³. Ņemot vērā iepriekš minēto, biedrības “Drosme darīt” iesniegumā izvirzītas prasības Pārvaldei - pieprasīt no VES parka “Nīcgale” attīstītāja risinājumus, kas nav tās kompetencē.

Līdz ar to Pārvaldei nav tiesiska pamata ierobežot vēja elektrostaciju izvietošanu un pievedceļu izveidi VES parka “Nīcgales” teritorijā situācijā, kad tie paredzēti ārpus kultūras pieminekļiem, to teritorijām un aizsardzības zonām. Pārvaldes skatījumā VES parku izveide pārveidos kultūrainavu un daudzās vietās tām var būt negatīva ietekme uz ainavas kvalitātēm, līdz ar to kultūrvēsturiskās ainavas izvērtējumam jābūt detalizētam, ievērojot konkrētās teritorijas ģeogrāfiskos apstākļus un skatu perspektīvas, kā arī turpmākajā VES attīstības procesā jāņem vērā IVN ziņojumā izstrādē iesaistīto ekspertu ieteikumi un rekomendācijas.

Pārvaldes vadītāja vietniece juridiskajos jautājumos
(paraksts*)

V. Vīksna - Bārbale

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu*

Lūsēna 67228503
egita.lusena@nkm.gov.lv

¹ Administratīvā procesa likums, 7. pants. <https://likumi.lv/ta/id/55567#p7>

² Valsts pārvaldes iekārtas likums, 10. pants. <https://likumi.lv/ta/id/63545#p10>

³ Administratīvās apgabaltiesas 2021. gada 31. maija spriedums lietā Nr. A420278619